

RESCLAVOS NEL CALENDARIU: LOS CORCIOS

XUAN PORTA ALLENDE
COLLABORADOR SABENCIA

Pel iviernu, el **corciu** (*Capreolus capreolus*) tamién llamáu **corzu** o **corcia**, presenta un pelo buxo y llargo. Esti artiodáctilu, el más pequeñu, estilizáu y corriente de los nuestos cérvidos, tien un rau pequeñín asociáu a una mancha anal blanca. Camina soles uñes y pue algamar los 70 km/hora na carrera, anque aveza a llocalizase pelos mesmos sitios. Les sos cuernines, propies de los machos, son cencielles, engurriaes na base y sólo lleguen a tener tres gayos como muncho. Los *varetos* son los corcios qu'apunten la cuerna al añu.

No que cinca al so comportamientu, viven asociaos a les viesques de fueya cayedizo y praos con matos. Nestes viesques, siéntese dalguna vegada cómo la fema alvierte a la so cría de l'averamientu d'un pelligru dando en suelu cola pata, lo que suena como un lladríu agudu.

El marcax del territoriu nótese nel descorteyamientu, por exemplu de los umeros al par de los regueros o les siendes del monte, nos que dexen marques con xeitu de grandes garduñazos o arañazos. Nun ye sólo pa quitar el terciopelu de la cuerna: nellos dexa'l golor que produz una glándula que tien na frente. Como nun tienen los dientes incisivos d'enriba, les cañes arrincaes pol corciu apaecen desfilvanaes na zona de frayadura. Na primavera, arranquen xirones más llargos que na seronda porque la corteja ye más floxa nesta dómina.

Les cagaduques son paecies a los d'una cabra: nel tiempu d'iviernu son cilindrinos con un estremu fináu nuna bolina y l'otru puntiáu.

Nel celu persíguense al rodiu d'árboles o roques; llueu, el machu da golpinos coles pates a la fema pa provoca-y la receptividá sexual. El corciu ye l'únicu artiodáctilu non polígamu y tien implantación diferida, ye dicir, que pue ser la monta en xunetu y parir unos 10 meses dempués porque l'embrión nun se desendolca demientres los cuatro meses y mediu siguientes.

Ye xeneralmente vespertiegu. Avérase a les cases de los pueblinos, onde lu consideren un animal guapu y que nun estroza tanto los frutales como los venaos. Solitariu, forma pareya y familia, que s'axunta n'iviernu. Cuerre y blinca con prestancia y xinta fueyes, brotos, gramínees y frutos montesinos. Viven na mayor parte d'Europa, de los llanos a les montañes cimeres. N'Asturies atópase auquiera menos nel centru, la parte más urbanizada, talada y contaminada del país. En toponimia, atopamos el so nome en Los Corzos d'Uviéu, El Corciu (Cangues d'Onís) y La Corcia, en Llaviana (García Arias: "Pueblos Asturianos").

Lleguen a los quince años si nun los cacen enantes y sobreviven el celu d'estos meses de febreru-marzu.